

ОГЛЯД ПРОЕКТІВ ЗАКОНІВ (НА РОЗГЛЯДІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ)

ЗАКОНОПРОЕКТИ, ЯКІ МІСТЯТЬ НОРМИ ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ, ТА РЕГУЛЮВАННЯ ЦИВІЛЬНИХ ВІДНОСИН ІЗ НЕРУХОМІСТЮ АБО ДОТИЧНІ ДО ЦЬОГО

DOI: <https://doi.org/10.69724/2786-8834-2024-2-2-211-213>

Привертають увагу насамперед три таких законопроекти.

1. Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб **Законопроект № 6013**.

Головні положення законопроекту полягають у: 1) скасуванні Господарського кодексу України і перенесення деяких його положень про юридичні особи майже незмінними до нового закону; 2) розпочинання реформи юридичних осіб, зокрема перетворення державних та комунальних підприємств на товариства, а також тих юридичних осіб, які були створені за Господарським кодексом – приватні, колективні, спільні та ін. підприємства; 3) відмова від прав господарського відання та оперативного управління.

Крім цих позитивних позицій проект закону містить деякі положення, які викликають непорозуміння і критику:

1. Зроблено механічну заміну термінів – замість «некомерційного підприємства» використовується термін «некомерційне товариство», що видається неприпустимим. Адаже в ЦК є класифікація товариств на підприємницькі і непідприємницькі, а поява некомерційного товариства таку класифікацію руйнує. При цьому стає незрозумілим, чи це буде іншим відгалуженням, чи виключенням, чи різновидом, чи що інше.

2. Вводиться термін «відання» та «узурфрукт». При цьому відмова від господарського відання і оперативного управління як квазіречових прав радянського гатунку компенсується новим невідомим в європейському правовому просторі правом відання. Щодо узурфрукту, то це право вводиться в правове поле без внесення відповідних змін до ЦК. Вважати це допустимим з поясненням, що цей узурфрукт розрахований на публічну сферу права і що в книзі 3 ЦК міститься невичерпний перелік прав на чужі речі видається непереконливим.

Цим проектом пропонується внесення численних змін до інших законів України.

2. Проекти законів України реєстр. № **11134** від 29.03.2024, реєстр. № **11185** від 18.04.2024, реєстр. № **11233** від 06.05.2024 стосуються змін до статті 388 Цивільного кодексу України.

Цей проект закону покликаний запобігти можливій загрозі зловживання повноваженнями з боку органів державної влади та органів місцевого самоврядування і забезпечити права добросовісних набувачів та приватних власників, а також запропонувати механізм відшкодування майнової шкоди у випадку здійснення неправомірної дії, винесення незаконного рішення чи бездіяльності посадовими або службовими особами органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого та відповідальності за завдану майнову шкоду.

Цим проектом закону по суті пропонується вирішити проблему належного захисту права публічної власності – державної і комунальної. Напевно, їх особливості очевидні і потребується врегулювання численних аспектів здійснення, охорони та захисту. Зокрема це стосується недопущення до обороту певних об'єктів, які не можуть перебувати у приватній власності.

Зараз проекти цих законів обговорюються на робочих групах.

3. Проект закону про внесення змін до Закону України «Про санкції» (реєстр. №8392 від 27 січня 2023 року), яким пропонується внесення зокрема положення про безоплатне відчуження/передачу на користь держави Україна активів особою, до якої застосовано санкції. При цьому в розробці різні пропозиції про способи такої експропріації.

Також варто звернути увагу на такі законопроекти.

4. Проект Закону №11454 від 30.07.2024 року про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо забезпечення надання додаткового строку на подання спадкоємцем заяви про прийняття спадщини у період дії воєнного стану URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/44627>

5. Проект Закону №11444 від 26.07.2024 про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення правового регулювання питань, пов'язаних з компенсацією за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, та веденням Державного реєстру майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України

6. Проект Закону №11440 від 24.07.2024 про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» щодо забезпечення механізму державної реєстрації права власності на нерухоме майно за відсутності доступу до матеріалів підприємств бюро технічної інвентаризації URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/44615>

7. Проект Закону №11438 від 24.07.2024 про внесення змін до Закону України «Про охорону культурної спадщини» щодо забезпечення рівних умов участі громадських об'єднань в охороні культурної спадщини URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/44640>

8. Проект №7543/П від 15.07.2024 Постанови про повернення на доопрацювання проекту Закону України про внесення змін до Закону України «Про

оренду державного та комунального майна» щодо надання права на отримання в оренду державного та комунального майна без проведення аукціону громадським об'єднанням, які провадять волонтерську діяльність на території України URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/44549>

9. Проект №11370 від 24.06.2024 Закону про внесення змін до статті 65 Сімейного кодексу України щодо уточнення порядку надання згоди другого з подружжя на розпорядження майном, яке є об'єктом права спільної сумісної власності URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/44456>

10. Проект №11280–1 від 06.06.2024 Закону про внесення змін до Закону України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» щодо особливостей управління культурними цінностями та іншими активами URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/44390>

*Підготовлено І. Спасибо-Фатєєвою,
доктором юридичних наук, професором
завідуючою кафедри цивільного права
НЮУ імені Ярослава Мудрого
<https://orcid.org/0000-0002-3447-1252>*

*Prepared by I. Spasybo-Fatyeyeva
Dr. Sc. (Law), professor, Head of the Department of Civil Law,
Yaroslav Mudryi National Law University, Kharkiv, Ukraine*